

Viktigt dela minnen med andra krigsbarn

Lisbet Malmlund har ännu kontakt med sin familj i Sverige.
– Men för alla var det inte lika lyckligt.

■ – Jag tror att det är bra för oss att träffas och tala om allting.

Det säger Lisbet Malmlund från Hangö. Hon var själv

krigsbarn och är en av de medlemmar i Pohjola-Norden som yrkat på att en ny krigsbarnsträff skall ordnas.

DET FINNS svåra minnen och det finns ljusa minnen som krigsbarn bär på. Vilka upplevelser och minnen som dominerar beror på så många saker, bland annat ålder, separation från syskon och hurudan mottagarfamiljen var.

Det var ju också lättare för barn med svenska som modersmål, konstaterar Lisbet Malmlund.

Då inte språksvårigheter var med i bilden, skedde anpassningen lättare både i Sverige och vid återkomsten till Finland. För de barn som glömt sin finska efter många år i Sverige och inte längre kunde tala med sina biologiska föräldrar, var det naturligtvis mycket svårare att komma hem.

Det var en ganska lång tid som man inte öppet talade om de olika känslorna kring barnförsändelserna under kriget.

Sedan började det komma böcker och artiklar som tog fasta på negativa minnen och upplevelser.

Numera kan man tala både om de negativa och de positiva sidorna, noterar Malmlund.

Diskussionen har också förts upp på en allmänare nivå: Skall barn separeras från sina familjer i krissituationer eller är det alltid bättre för dem att vara med sina mammor?

– Det är ju sådant man tänker på också när det gäller krig i andra länder.

FÖR LISBET Malmlund innebar åren som krigsbarn att hon fick en familj till.

– För mig blev det här med två hem en naturlig del av mitt liv, en positiv sak. Jag har inga egna syskon, men där fick jag fyra syskon som jag ännu har kontakt med. Och nu har de barn och barnbarn. Sammanlagt är det fem generationer som kom till i mitt liv.

Det är inte mycket minnen

hon har av sin avfärd. Det mesta är sådant som hennes mamma och hennes svenska föräldrar har berättat.

– Vi var evakuerade i Ekenäs när jag for. Jag var bara fem år då och kommer inte ihåg någonting så där direkt.

KAVÉNS BOK "70 000 små öden" har cirkulerat bland forna krigsbarn i Hangö, minst 20 personer, berättar Malmlund.

– Det finns sådana som berättat att boken tagit fram en del minnen, både positiva och negativa. För min personliga del har den gett mycket kunskap om hur hela systemet med krigsbarn fungerade och sådant.

– Lite minnebilder har jag fått kring båten som vi for över med. Det var en lastbåt som byggts om med syskonbriter i lastrummet. Det är sånt som ingen kunnat berätta om och som kan vara slumrande minnen som väckts.

Eftersom det för Lisbet var så naturligt att ha två familjer, ställde hon som yngre inte mycket frågor om hur allting gick till.

– Sen när jag började fråga

var det för sent, mamma kom inte mera ihåg.

DET VAR PÅ Gotland Lisbet bodde i drygt fyra år. Under de åren var också hennes mamma där en sommar. När kriget tog slut 1945 var det aktuellt att åka hem, men för Lisbet blev det ännu ett år i Sverige.

– Och sen var jag där varje sommar, hela sommarlovet. Ibland var mamma också med.

I samma landsbygdssocken fanns nio andra krigsbarn från Finland. Tre av dem stannade i Sverige för gott.

Det finns mycket som är obsvaret i fråga om krigsbarn och vad som är bra och illa, menar Lisbet Malmlund.

– Ofta har jag tänkt på mammorna... Hur det skulle vara att vara tvungen att lämna bort sina egna barn, skicka iväg dem utan att veta var de hamnar.

– Och det som ju också har känts tungt var när det fanns flera barn och alla inte kunde skickas eller att syskonen skildes åt.

MARIT LUNDSTRÖM

Lisbet Malmlund visar dokumentet "Benignitatis humanae, Finlandia memor" som hennes svenska föräldrar fick för "uppoffrande arbete för nödlidande" undertecknat av president J.K. Paasikivi och socialminister Matti Janhunen.

FOTO: MARIT LUNDSTRÖM

Krigsbarnsträff för andra gången i Hangö

Pertti Kavén berättar om sin bok "70 000 små öden"

■ Pohjola-Norden i Hangö ordnar för andra gången en krigsbarnsträff den 23 oktober kl. 18 i högstadieskolans matsal.

Den förra träffen var 1990 och det var hela 70 personer enbart från Hangö som mötte upp, vilket visade på ett behov att tala och träffa andra som varit krigsbarn.

Pertti Kavén, vars bok "70 000 små öden" kommit ut i en ny kompletterad upplaga och igen väckt mycket diskussion, bor numera i Hangö, vilket bidrog till att en ny krigsbarnsträff aktualiserades.

Kavén, som själv var krigsbarn, kommer att delta i träffen och berätta om sin forskning och sin bok.

Kavén har inte bara lyft upp krigsbarnens egna minnen och upplevelser, som inte enbart var positiva, utan också tagit fasta på att Finland förlorade många av sina barn med att separera dem från sina mödrar och familjer och skicka dem till Sverige undan krigets fasa. ML